

Sygn. akt VU 1229/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Mariola Mastalerz

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania M. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 9 listopada 2017 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje wnioskodawcy M. S. prawo do emerytury od dnia (...)(...)roku.

Sygn. akt VU 1229/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 listopada 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy M. S. prawa do emerytury z uwagi na brak wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych. Do okresów pracy w szczególnych warunkach nie zaliczono okresu zatrudnienia od 26 września 1977 roku do 18 lutego 1982 roku w (...) w Ł. na stanowisku montażysta na budowie, ponieważ nie znajduje ono potwierdzenia w Zarządzeniu nr 9 Ministra Budownictwa i przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 17 lutego 1982 roku, a także istnieją rozbieżności pomiędzy stanowiskami wykazanymi w świadectwie pracy z dnia 17 lutego 1982 roku tj. montażysta na budowie, a w karcie obiegowej i umowie o pracę z dnia 26 września 1977 roku tj. cieśla.

Odwołanie od powyższej decyzji w dniu 1 grudnia 2017 roku złożył M. S. wnosząc o jej zmianę poprzez zaliczenie mu do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 26 września 1977 roku do 18 lutego 1982 roku w (...) w Ł., ponieważ wówczas wykonywał pracę przy montażu konstrukcji stalowych na wysokości.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania, powielając argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca M. S., urodzony w dniu (...), w dniu 14 sierpnia 2017 roku złożył wniosek o emeryturę. Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 akt emerytalnych)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący 25 lat, 2 miesiące i 8 dni, w tym okresy składkowe w wymiarze 24 lat, 6 miesięcy i 20 dni, okresy nieskładkowe w wymiarze 7 miesięcy i 18 dni oraz okresy uzupełniające (rola) w wymiarze 8 miesięcy i 20 dni.

Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 11 lat, 10 miesięcy i 22 dni, tj. okresy zatrudnienia:

- od 22 lutego 1982 roku do 28 lutego 1985 roku oraz od 16 kwietnia 1985 roku do 22 marca 1992 roku w (...);
- od 4 stycznia 1993 roku do 31 lipca 1993 roku w (...) Zakłady (...);
- od 2 stycznia 1995 roku do 26 listopada 1996 roku w (...).

Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do okres pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia od 26 września 1977 roku do 18 lutego 1982 roku w (...) w Ł..

(dowód: decyzja z dnia 9 listopada 2017 roku k. 38 akt emerytalnych, odpowiedź na odwołanie k.6)

Wnioskodawca M. S. w okresie od 26 września 1977 roku do 18 lutego 1982 roku był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w (...) w Ł. na stanowisku montażysta w pełnym wymiarze czasu pracy. Wnioskodawca został zatrudniony w okresie, kiedy przedsiębiorstwo to budowało Zakłady (...) w O. i pracował przy budowie zakładu.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 17 lutego 1982 roku k. 12 akt emerytalnych, umowa o pracę z dnia 26 września 1977 roku k. 14 akt emerytalnych, karta obiegowa przyjęcia do pracy k. 13 akt emerytalnych)

Wnioskodawca w okresie zatrudnienia w (...) w Ł. pracował przy budowie Zakładów (...) w O. na początku jako cieśla (przy szalunkach) a po trzech tygodniach został przeniesiony na stanowisko montażysty. Pracował w brygadzie składającej się z 4-5 pracowników.

Wnioskodawca jako montażysta zajmowała się wyłącznie montażem konstrukcji stalowych na wysokości. Były to konstrukcje stalowe objęte blachą, których łączenie odbywało się na śruby oraz przez spawanie. Praca ta odbywała się na wysokość powyżej 3 metrów. Konstrukcje stalowe wykorzystywane były do budowy ścian budynków zakładu. Budowano wówczas dwie hale konstrukcji stalowej, jedna wysokości około 7 metrów, druga wysokości około 20 metrów. Praca przy montażu konstrukcji stalowych przez wnioskodawcę polegała na tym, że najpierw stawiano słup, następnie dźwig stawiał konstrukcje, którą monterzy łączyli na śruby i spawali. Pracował tak stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

(dowód: częściowe zeznania świadka J. G. (1) protokół rozprawy z dnia 23 stycznia 2018 roku nagranie od minuty 16.26 do minuty 25.57, zeznania świadka H. K. (1) protokół rozprawy z dnia 23 stycznia 2018 roku nagranie od minuty 25.57 do minuty 34.16 , zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia protokół rozprawy z dnia 23 stycznia 2018 roku nagranie od minuty 1.02 do minuty 15.16 oraz od minuty 34.25 do minuty 38.05 k.10-12)

Wnioskodawcy nie zostało wystawione przez pracodawcę świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach w okresie od 26 września 1977 roku do 18 lutego 1982 roku.

(okoliczność bezsporna)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2017 poz. 1383 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl natomiast ust. 2 art. 184 w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2012 roku emerytura przysługiwała pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. Od 1 stycznia 2013 roku nastąpiła zmiana wskazanego przepisu, w ten sposób, że został wyeliminowany wymóg rozwiązania stosunku pracy.

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem.

Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, a w dniu (...) ukończył 60 lat oraz nie jest członkiem OFE.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego

wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272). Ponadto jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 czerwca 20210 roku (sygn. akt II UK 21/10, Lex nr 619638) dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy.

Odnośnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Wnioskodawca w odwołaniu wniósł o zaliczenie do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 26 września 1977 roku do 18 lutego 1982 roku w (...) w Ł. na stanowisku montażysty.

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca nie dysponował świadectwem pracy w szczególnych warunkach z tego okresu zatrudnienia wystawionym przez pracodawcę. Okoliczność ta nie przesądza – jak chce tego organ rentowy - że wnioskodawca nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych. Skarżący w postępowaniu sądowym może dowodzić wykonywanie pracy w szczególnych warunkach wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) a obecnie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011, Nr 237, poz. 1412) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami (tak por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239). Brak jednak świadectwa pracy w szczególnych warunkach oznacza, że to na wnioskodawcy w myśl art. 6 k.c. spoczywał ciężar wykazania, że pracował w takich warunkach, wobec zakwestionowania tego faktu przez organ rentowy.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w (...) w Ł. był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach emerytalnych oraz aktach osobowych.

Z dokumentów w postaci umowy o pracę z dnia 26 września 1977 roku (k. 14 akt emerytalnych) i karty obiegowej przyjęcia do pracy (k. 13 akt emerytalnych) wynika jedynie, że wnioskodawca został zatrudniony na stanowiskach cieśli. Natomiast ze świadectwo pracy z dnia 17 lutego 1982 roku (k. 12 akt emerytalnych) wynika, że wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku montażysty.

Charakter prac wykonywanych przez wnioskodawcę w spornym okresie od 26 września 1977 roku do 18 lutego 1982 roku Sąd ustalił w oparciu o zeznania świadków: J. G. (1) i H. K. (1) oraz wnioskodawcy. Świadczyli, tak samo jak wnioskodawca w (...) w Ł. przy budowie (...) w O. (H. K. (1) na stanowisko monter-spawacza a J. G. (1) był kierownikiem budowy), dysponowali zatem bezpośrednio i co za tym idzie szczegółową wiedzą co do codziennych obowiązków wnioskodawcy.

Z wiarygodnych zeznań świadków wynika, że wnioskodawca pracował jako montażysta w całym spornym okresie, Wnioskodawca w okresie zatrudnienia w (...) w Ł. pracował przy budowie Zakładów (...) w O. na początku jako cieśla, a po dwóch tygodniach został przeniesiony na stanowisko montażysty. Pracował w brygadzie składającej się z 4-5

pracowników. Wnioskodawca jako cieśla zajmował się szalunkami do fundamentów i tego okresu pracy nie można zaliczyć do pracy w warunkach szczególnych.

Dopiero po trzech tygodniach został przeniesiony na stanowisko montażysty (od 18 października 1977 roku), co potwierdził świadek H. K. (1) i sam skarżący.

Wnioskodawca jako montażysta zajmowała się wyłącznie montażem konstrukcji stalowych na wysokości. Były to konstrukcje stalowe obijane blachą, których łączenie odbywało się na śruby oraz przez spawanie. Praca to odbywała się na wysokość powyżej 3 metrów. (...) stalowe wykorzystywane były do budowy ścian budynków zakładu. Praca przy montażu konstrukcji stalowych przez wnioskodawcę polegała na tym, że najpierw stawiano słup, następnie dźwig stawiał konstrukcje, którą monterzy łączyli na śruby i spawali. To były jego stałe i podstawowe obowiązki.

Przy ustaleniu, że wnioskodawca wykonywał prace montażowe na wysokości w pełnym wymiarze czasu pracy, Sąd nie uwzględnił tej części zeznań świadka J. G. (1), który podał, iż wnioskodawca w 60 % pracował na wysokości a pozostałym zakresie na ziemi. Jego zeznania w tej części są odosobnione, sprzeczne z zeznaniami świadka H. K. (1) oraz samego wnioskodawcy. Zwrócić należy uwagę, iż świadek J. G. wykonywał pracę biurową, a na terenie budowy, jak zeznał tylko bywał. Tymczasem świadek H. K. pracował z wnioskodawcą w tej samej brygadzie i w sposób szczegółowy opisał czynności jakie każdego dnia wykonywali. Zeznał, że nigdy nie pracowali przy budowie konstrukcji na ziemi. Stwierdził, iż na dole pracowali starsi pracownicy, którzy nie mieli uprawnień do pracy na wysokości. Poza tym z zeznań wnioskodawcy wynika, w czasie gdy podjął zatrudnienie prace przyziemne na budowie były już wykonane.

Reasumując ocenie Sądu praca wnioskodawcy od 26 września 1977 roku do 18 lutego 1982 roku winna być zakwalifikowana jako praca w warunkach szczególnych zgodnie z wykazem A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) dział V (w budownictwie):

- poz. 5 prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości – do prac tych należy zaliczyć prace wnioskodawcy przy montażu rusztowań oraz przy wykonywaniu szalunków pod ściany i stropy budynków i które to prace były wykonywane na wysokości .

Dodatkowym argumentem przemawiającym za słusnością zakwalifikowania wykonywanych przez wnioskodawcę prac w charakterze cieśli do prac w szczególnych warunkach jest zarządzenie Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z 1.08.1983r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty (Dz. Urz. MBiPMB Nr 3 z 6.12.1983r., poz. 6), gdzie prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości zostały wprost wymienione jako prace w szczególnych warunkach **zgodnie z Wykazem A działem V poz. 1 poz. 5 pkt 3.** Wprawdzie zarządzenia resortowe nie są już aktami obowiązującymi, nie mniej mogą być pomocne przy dokonywaniu wykładni prac w szczególnych warunkach zawartych w aktualnym wykazie A będącym załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. O ile bowiem rozporządzenie kwalifikuje prace rodzajowo, to zarządzenia resortowe czyniły to rodzajowo- stanowiskowo, co niewątpliwie ułatwiało przyporządkowanie danego rodzaju pracy do konkretnego stanowiska, co ewidentnie widać na przykładzie skarżącego.

Reasumując Sąd zaliczył wnioskodawcy do pracy w szczególnych warunkach okres zatrudnienia od 18 października 1977 roku do 18 lutego 1982 roku w (...) w Ł..

Powyższe prowadzi do wniosku, iż wnioskodawca spełnił wszystkie wymagane przepisami rozporządzenia warunki do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury, to jest ukończył 60 lat, jego łączny okres zatrudnienia składkowy i nieskładkowy wyniósł ponad 25 lat, wykazał ponad 15 letni staż pracy w szczególnych warunkach, a w dniu 14 sierpnia 2017 roku złożył wniosek o emeryturę. Należy zatem uznać, że wydana przez organ rentowy decyzja jest błędna, a żądanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Dlatego też na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sad Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia (...) (...) (tj. miesiąca złożenia wniosku o emeryturę).